

JAAERVERSLAG 2023 ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN ZOETERMEER

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag van de Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer (ASD) 2023. Een verslag gemaakt door de leden en bestemd voor iedere inwoner van Zoetermeer (en daarbuiten) die de ontwikkelingen in het sociaal domein binnen de gemeente Zoetermeer met belangstelling volgt. De ASD adviseert gevraagd en ongevraagd het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) op alle facetten van dit domein.

Dit jaar bestaat de Adviesraad Sociaal Domein alweer acht jaar. Een mooi moment om niet alleen terug te kijken op het afgelopen jaar, maar vooral ook vooruit te kijken naar haar toekomst. Het jaar 2022 was voor elke college nog een jaar van formeren, kennis maken, kennis opdoen en opstarten. Zo ook in gemeente Zoetermeer. Vanaf 2023 moest er op volle kracht gestuurd en bestuurd worden. Grote maatschappelijke vraagstukken vragen het uiterste van gemeenten. Dat heeft zich niet vertaald in veel adviesaanvragen vanuit het college aan de Adviesraad Sociaal Domein. Dat constateren wij, maar ook onze collega-ASD's uit de regio. Er wordt steeds minder 'traditioneel' beleid geschreven. In plaats daarvan verschuift de focus naar een meer participatieve en gebiedsgerichte manier van werken. In samenwerking met stakeholders zoals inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden. En in diverse vormen zoals co-creatie, burgerparticipatie en gebiedsinitiatieven.

Deze goede ontwikkeling is niet alleen soms een zoektocht voor gemeente zelf. Ook de Adviesraad Sociaal Domein is zoekende naar de invulling van haar rol om van toegevoegde waarde te blijven voor het College. Het is een vraagstuk voor gemeenten en ASD gezamenlijk. Deel van het antwoord is in ieder geval te vinden in de ontwikkeling zelf. Hoe gaat Zoetermeer komen tot een samenhangende gebiedsgerichte aanpak waarin gemeente, woningcorporaties, welzijns- en zorginstellingen én bewoners zelf zorgen voor een wijk waarin alle inwoners tot hun recht komen. Dat kan alleen als inwoners betrokken worden, aan zet zijn én zich uitgedaagd voelen om bij te dragen aan het succes ervan. Een belangrijke toetssteen bij planvorming.

Er zijn in 2023 net als door andere ASD's door ons meer ongevraagde adviezen gegeven. Aanleiding hiervan was dat we kansen en aandachtspunten zagen die we graag wilden delen met het college. Maar ook omdat er vanuit het College zelf ons nauwelijks om advies gevraagd werd. Op sommige momenten hebben we ons wel eens afgevraagd of we het College niet tegen haar zin in gelukkig aan het maken waren met onze adviezen.

Met gemeente zal in 2024 gezocht moeten worden naar een herijking van de samenwerking. Een ASD die voornamelijk gevraagd wordt beleid te beoordelen past niet meer bij de eigen werkwijze van de gemeente die nauwelijks meer beleid schrijft. Het is voor de doorontwikkeling van het Sociaal Domein en voor de inwoners van Zoetermeer die hiervan gebruik maken, van groot belang dat de ASD haar rol als toetsers van beleid (of wat daar dan ook voor in de plaats komt) het effect hiervan blijft monitoren en hiermee het College scherp en alert houdt.

Door de jaren is er voor Zoetermeer een Adviesraad opgebouwd met gedegen kennis en kunde op de verschillende facetten van het Sociaal Domein. Deze leden staan in verbinding met de inwoners van Zoetermeer die gebruik maken van voorzieningen binnen het Sociaal Domein. Dit bewerkstelligt zij door frequent overleg met cliëntenraden en andere formele en informele netwerken. Daarnaast heeft zij is er zicht op wat er binnen andere gemeenten van de H10 speelt door goed onderling contact en informatie-uitwisseling. Maar bovenal staan alle leden zelf in verbinding met de Zoetermeerse samenleving. Een belangrijke voorwaarde voor een goede inhoudelijke Adviesraad. Dat is tegelijkertijd ook de reden dat ik afscheid neem van de ASD. Een aanstaande verhuizing naar een gemeente buiten de regio verhindert mij een tweede termijn als onafhankelijk voorzitter van deze mooie Raad in te vullen. Het was een eer vier jaar voorzitter van deze Adviesraad te mogen zijn. Ik dank de leden van de ASD en ambtelijk secretaris, het College van B & W en alle ambtenaren van gemeente alsook alle

samenwerkingspartners (waaronder het BOAZ, de Toegankelijkheidsraad en ASD's H10) voor de plezierige samenwerking. Ik wens Zoetermeer vele prachtige ontwikkelingen in het Sociaal Domein toe.

Saar Spanjaard
Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer

Onafhankelijk voorzitter

Wat doet de ASD?

WIE IS WIE

Onafhankelijk voorzitter:

Saar Spanjaard

Secretaris:

Antoinette Roetgerink

9 Leden:

Anne-Mieke Zweers

Hans de Vos

Jocintha Hoogervorst

Johan Brinkel

Jos Becker Hoff

Nanni Klein

Sander van Gelderen

Satish Gopie

Mireille Bosman (tot
maart 2023)

Zoals gezegd de ASD adviseert, gevraagd en ongevraagd, burgemeester en wethouders (B&W) van Zoetermeer. Over alle belangrijke zaken die binnen het sociaal domein aan de orde zijn. Het "inwonerperspectief" staat voorop. De ASD is een onafhankelijk adviesorgaan ingesteld door B&W.

Het sociaal domein omvat:

- o De Jeugdhulp
 - o Clientondersteuning
 - o Ondersteuning en begeleiding van mensen thuis en in voorzieningen, waaronder dagbesteding en lichte woonvormen
 - o De sociale participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
 - o Bestrijding van armoede
- Onze adviezen hebben dan ook betrekking op ondersteuning bij zelfstandig leven met een ziekte en beperking (WMO), hulp bij werk en inkomen (Participatiewet) en hulp bij opvoeden en opgroeien (Jeugdwet). Daarnaast hebben wij oog voor direct aan het sociaal domein verbonden ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld die in de gezondheidszorg en de woonmarkt.

Om te komen tot een gevraagd advies bestuderen en bespreken wij de (beleid)voorstellen van het college en hebben hierover contacten met inwoners, cliëntenraden, zorgaanbieders en belangenorganisaties. Om vervolgens een schriftelijk advies uit te brengen aan het college.

Daarnaast kunnen wij besluiten op basis van signalen uit de samenleving ongevraagde adviezen uit te brengen aan het college. Onze werkwijze is dan vergelijkbaar, alleen ligt er geen document vanuit het college aan ten grondslag.

Het college reageert op onze adviezen en betreft deze in de besluitvormingsprocessen van de gemeenteraad. Onze adviezen zijn dan ook ten principale openbaar en worden gepubliceerd op onze website, en ook de reactie van het college op onze adviezen.

Overlegstructuren

- Maandelijkse vergaderingen

De vergaderingen zijn al sinds oprichting van de ASD elke tweede dinsdag van de maand van 20.00 uur tot 22.00 uur. De vergaderingen worden voorafgegaan door een besloten deel van een half uur.

In 2023 zijn er 10 openbare vergaderingen geweest. Voorafgaand aan de vergadering op 9 oktober 2023 was er een kennismaking met de afvaardiging van de Gemeenteraad. Tijdens het openbare deel van onze vergaderingen hebben een tiental externe toehoorders ons bezocht.

- Bestuurlijke Overleg met de wethouder

In 2023 zijn er drie Bestuurlijke Overleggen met de wethouder(s) geweest, te weten op 14 april, 9 juni en 13 oktober. Daarnaast was er op 9 oktober 2023 een kennismaking met een afvaardiging van de Gemeenteraad.

- Voorzittersoverleg H10

In 2023 zijn er vier overleggen geweest met de voorzitters van andere adviesraden uit omliggende gemeenten (de H10). Actuele thema's die binnen alle gemeenten spelen, zijn besproken en uitgewerkt. Er was afstemming en samenwerking op dossiers die door gemeente in regionaal verband worden opgepakt en er werden adviezen gedeeld. Gemeenten zoeken op grotere beleidsdomeinen (inkoop jeugdhulp en zorg) steeds vaker de samenwerking.

De ASD Zoetermeer onderschrijft het belang van goede samenwerking en afstemming, maar meent dat ook op thema's waarin er gemeentelijke samenwerking plaatsvindt zij autonoom en zelfstandig haar college van advies moet kunnen voorzien. Een samenwerking kan dan ook voor iedere gemeente een andere uitwerking hebben en daarmee voor haar inwoners. Bovendien heeft niet elke gemeente dezelfde positie in een samenwerking.

In het H10 overleg is ook gesproken over de mogelijke sluiting van de acute verloskunde in het Zoetermeerse ziekenhuis. Een kwestie waar nog geen definitieve besluiten over zijn genomen. Een kwestie waar primair de desbetreffende zorgpartijen en zorgverzekeraars verantwoordelijkheid hebben. Een kwestie die echter nadrukkelijk gevolgen zal hebben voor de inwoners van Zoetermeer maar ook voor de inwoners van de aangrenzende gemeenten. Nu al hebben omliggende ziekenhuizen regelmatig problemen met het opvangen van zwangeren die moeten bevallen. De H10 adviesraden delen dan ook de zorgen en zijn negatief over de sluiting.

- Toegankelijkheidsraad (TR)

De gemeente Zoetermeer kent ook een Toegankelijkheidsraad met wie wij agenda's, notulen, adviezen en vooral signalen delen. De voorzitters van de ASD en Toegankelijkheidsraad (TR) hebben periodiek overleg met elkaar. Toegankelijkheid speelt een rol in het sociaal domein. Het is goed om te weten dat Zoetermeer hierbij een uitgebreid normenkader hanteert en dat er in Zoetermeer een TR is die checkt of hiermee bij de planvorming en uitvoering zorgvuldig wordt omgegaan.

- Breed Overleg Armoede Bestrijding Zoetermeer (BOAZ)

Vanwege de toenemende zorgen om armoede, onder andere naar aanleiding van de 'energiecrisis' en de hoge inflatie vinden wij het belangrijk contact te onderhouden met het BOAZ. Zodoende sluit altijd een van onze leden als toehoorder aan bij dat overleg en is de voorzitter van het BOAZ in de regel bij onze vergaderingen aanwezig.

En door als toehoorder aanwezig te zijn bij het BOAZ vergroot de ASD haar kennis en netwerk. Er worden veelal interessante presentaties gegeven over het beschikbare ondersteuningsaanbod, maar ook knelpunten in beleid en uitvoering worden besproken.

- o Coepel adviesraden sociaal domein

De ASD is lid van de coepel voor adviesraden sociaal domein. Zij voeden ons met informatie uit andere gemeentes en werkwijzen. Ook kunnen we via hen (kosteloos) trainingen en workshops volgen. Maar er worden ook lezingen verzorgd. Zoals de Hannie van Leeuwenlezing, die elk jaar wordt gegeven en waarvoor de ASD Zoetermeer altijd een uitnodiging ontvangt.

- o Nationale Ombudsman

In 2023 heeft de ASD opnieuw veel aandacht besteedt aan de achterstanden in de WMO. Dit is een langlopend probleem, waar de gemeente al verschillende verbetermaatregelen op heeft ingezet. Wij hebben hierover meerdere gesprekken gevoerd met de gemeente. Naar aanleiding van deze signalen werd ook een ander probleem duidelijk: sinds de oprichting van de ASD, heeft Zoetermeer geen WMO-raad meer waar inwoners terecht kunnen met hun problemen. Om dit onderwerp verder op te pakken is contact gezocht met de Nationale Ombudsman in Den Haag. Inwoners van Zoetermeer kunnen daar hun klachten indienen. Op 10 januari 2023 was de Nationale Ombudsman in de vergadering van de ASD om te vertellen over de problematiek in Zoetermeer. In eerste instantie om achterstanden te bespreken in de uitvoering van de WMO. Het was een helder gesprek waarin is afgesproken dat de vertegenwoordiger van de Nationale Ombudsman terugkomt in de vergadering als dat is gewenst om bijvoorbeeld te spreken over de voortgang van de Participatie in het Sociaal Domein.

Gevraagde Adviezen

- o Adviesaanvraag Onderwijsachterstand beleid

Op 11 mei 2023 adviseert de ASD inzake het Onderwijsachterstand beleid. De ASD onderschrijft het grote belang van voorzieningen in het kader van voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE) en ondersteunt de ambitie van de Gemeente om VVE en aanpalende voorzieningen op niveau voort te zetten de komende jaren. Ook onderschrijft de ASD het belang van de met het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen gemaakte afspraken. Het College van B&W zegt in haar reactie toe dat de Gemeente gaat onderzoeken of het mogelijk is software aan te schaffen waarmee de administratieve lasten voor kinderopvangorganisaties en schoolbesturen beperkt kunnen worden en monitoren van de doelgroep nog gericht kan, om kansengelijkheid te bevorderen en onderwijsachterstanden te verminderen.

- o Adviesaanvraag regionale inkoop WMO

Op 11 mei 2023 volgt het advies inzake regionale WMO, daarbij is speciaal aandacht gevraagd voor de situatie die ontstaat als jeugdigen die aangewezen zijn op ondersteuning 18 jaar worden. De overgang van hulp in het kader van de Jeugdwet naar de WMO (en zorgverzekeringswet) is een kwetsbare. Daarom adviseert de ASD deze beschreven problematiek zodanig te verwerken dat, met garanties omkleed, de leeftijd niet bepalend is voor het beëindigen en krijgen van bepaalde type hulp maar dat de behoefte van hulpvragers leidend is.

- o Adviesaanvraag brede SPUK

Op 7 juni 2023 adviseerde de ASD inzake de brede SPUK. De ASD onderschrijft daarin de gekozen uitgangspunten van het concept "positieve gezondheid". En is van mening dat de

financiële middelen een mooie bijdrage vormen voor het preventie en gezondheidsbeleid 2023 – 2026. Het college laat in een reactie weten dat ze de suggestie van de ASD om een focus aan te brengen gericht op activiteiten voor jonge kinderen over zal nemen. Maar laat tevens weten dat ook de groep ouderen ook niet mogen worden vergeten.

Ongevraagde Adviezen

o Ongevraagd advies Armoedebeleid

Op 17 februari 2023 publiceerde de ASD haar ongevraagd advies Armoedebeleid. De ASD constateert allereerst dat de Gemeente Zoetermeer actief inspeelt op de situatie. Het wijkgericht realiseren van “Geldpunten” bij Inzet, het openstellen van een helpdesk voor ondernemers en ZZP-ers en het creëren van een noodfonds getuigen hiervan. Dit naast de reguliere mogelijkheden die er zijn door inzet van de bijzondere bijstand, de BBZ en de hulp vanuit Stichting Urgente Noden Zoetermeer (SUNZ). De leden van de ASD werden daaropvolgend uitgenodigd voor een gesprek met het college en de ambtenaren die hier inhoudelijke bij betrokken zijn.

o Ongevraagd advies Signaal werkprocessen

Op 24 februari 2023 ontving het College van B&W het ongevraagd advies Signaal Werkprocessen. De ASD laat het College weten dat de inwoners van Zoetermeer onnodig veel bureaucratie ervaren. Het College reageert dat de signalen bekend zijn en dat er een verbeterplan is opgesteld. De ASD zal worden geïnformeerd over de voortgang daarvan.

o Ongevraagd advies behoud acute verloskunde Lange Land Ziekenhuis

Met dit ongevraagd advies op 7 juni 2023 heeft de ASD het signaal afgegeven aan alle betrokkenen dat de acute verloskundige zorg in Zoetermeer noodzakelijk is en moet worden behouden.

Deze problematiek heeft de ASD ook aan de orde gesteld binnen de H10 Gemeenten, die dit hebben onderschreven. Het College liet weten dit ongevraagd advies door te zullen sturen naar de Raad van Bestuur en de Cliëntenraad van het HAGA Ziekenhuis, het regionaal overleg acute zorg en de zorgverzekeraars omdat deze organisaties in de positie zijn een besluit te nemen over de toekomst van de acute verloskunde in Zoetermeer.

Aandachtspunten en andere acties

Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, heeft de ASD op verschillende specifieke onderwerpen contact gehad met de gemeente Zoetermeer of lokale organisaties en inwoners. In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van deze onderwerpen alsmede andere zaken waar wij in 2023 druk mee zijn geweest.

Verbeterplan toegang Jeugdhulp

De ASD werd in februari 2023 gevraagd mee te denken over de Hervormingsagenda om de Jeugdhulp betaalbaar te houden. De Gemeente laat weten daarvoor ook in gesprek te gaan, niet alleen met de ASD maar met alle betrokkenen.

Programmaplan Sociale Innovatie

Dit plan bevat zeven onderdelen en het besluitvormingsproces zal meer dan twee jaar duren. De Gemeente laat in februari 2023 weten dat ze graag met de ASD in gesprek blijft over de inhoud en om plannen te toetsen.

Project Positieve Gezondheid en het huishouden voor de WMO

Dit project wordt in de vergadering van september gepresenteerd en is 1 van de zeven plannen vanuit het Sociale Innovatiefonds. Belangrijk is dat mensen zelf de regie blijven voeren over hun leven; powerfull aging. De adviesaanvraag hierover zal de ASD in het eerste kwartaal van 2024 ontvangen.

Nieuwe Re-integratie verordening

Na enkele overleggen wordt in de vergadering op 14 november 2023 duidelijk dat de regels van de Re-integratie verordening in feite niet worden gewijzigd maar geformaliseerd. Daarbij wordt ook verteld dat men in 2024 een grote wijziging in de Participatie wet verwacht, de Participatie Wet in balans. De ASD zal worden meegenomen in deze verandering.

Armoedebeleid

De doelgroep waarvoor een adequaat armoedebeleid noodzakelijk was in 2023 en nog steeds is, is divers. Het betreft niet alleen mensen in de bijstand of net daarboven. Het ging helaas in toenemende mate ook om werkenden waaronder ondernemers en ZZP'ers. Het armoedebeleid omvat, naar het oordeel van de ASD, ook het beschikbaar zijn van voedselbanken, het verstrekken van maaltijden aan kinderen op school, het in stand houden van sportverenigingen en van maatschappelijke organisaties.

De website

Op 27 januari 2023 was er een etentje bij wijkrestaurant Leyens t.g.v. de ingebruikname van de nieuwe website van de ASD, ontworpen door Websitewinkel 010. De ASD zou iedereen willen aanraden een kijkje te gaan nemen op deze site. Onderstaand de link (zie: [Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer – schakel tussen burger en sociaal beleid \(adviesraadzoetermeer.nl\)](#))

Vooruitblik 2024

De ASD heeft in de derde week van januari 2024 een [digitale nieuwsbrief](#) verspreid over de werkwijze van de ASD, met als doel dat ambtenaren de ASD nog beter leren kennen en proactief betrekken in hun beleidstrajecten. Dit gaat steeds beter en wij hopen dat deze trend doorzet in 2024.

Op 12 januari 2024 is op de Sociale Media de [vacature voor de voorzitter van de ASD](#) gepubliceerd. Sluitingstermijn is 12 februari 2024. Daarna zullen gesprekken met de kandidaten worden gevoerd. Er is niet alleen een gesprek met de selectiecommissie maar ook met een afvaardiging van de ASD. Daarna volgt de voordracht aan het College van B&W.

Medio februari 2024 wordt de uitkomst van het [onderzoek naar de toekomst van het Lange Landziekenhuis](#) verwacht. Voor de presentatie van dit rapport zal ook de ASD Zoetermeer een uitnodiging ontvangen. Daarna zullen er besluiten worden genomen ten aanzien van de geboortezorg en het zorgprofiel van de locatie Zoetermeer

In 2024 zullen sowieso het armoedebeleid, de projecten in het kader van het sociaal innovatiefonds, de ontwikkelingen rond het Lange Land ziekenhuis, de hervormingsagenda Jeugd, de ontwikkelingen op het vlak van woon/zorg alsook het thema "Naar een Gezonder Zoetermeer" opnieuw aandacht krijgen van de ASD.

Ook verwacht de ASD-adviesaanvragen betreffende die onderwerpen. Daarnaast blijft de ASD alert op nieuwe urgente situaties die zich aandienen.

Het is voor de ASD (en ook voor de gemeente) van essentieel belang dat er een goede

samenwerking is tussen het college, de ambtenaren en de ASD. Dat begint met elkaar kennen en elkaar weten te vinden. Dat gaat steeds beter als we kijken naar de samenwerking met de ambtenaren. We werden in 2023 weer op diverse thema's in vroegtijdig stadium meegenomen in de plannen. Enkele ambtenaren kiezen voor een periodiek overleg op een dossier zodat meer inzicht wordt verkregen over de achterliggende redenen die ten grondslag liggen aan een plan. De samenwerking vormgeven met de betrokken wethouders vraagt weer de nodige aandacht, ook in 2024.

Maar ook onze bekendheid bij de inwoners van Zoetermeer, de gebruikers van voorzieningen in het sociaal domein is voor ons belangrijk en een blijvend aandachtspunt.

We zijn weliswaar geen belangenorganisatie, maar de input en signalen van hen hebben we hard nodig. We zijn daarom nog steeds blij met de nieuwe website die ons daarbij kan helpen en willen in 2024 meer aandacht besteden aan het contact met de inwoners van Zoetermeer middels themabijeenkomsten.

Ook is de ASD in 2024 voornemens een retraite te organiseren op een externe locatie o.l.v. de Koepelorganisatie zoals we dat enkele jaren geleden ook hebben gedaan om te evalueren en reflecteren, en of er wellicht nieuwe punten zijn waarop de ASD zich moet richten.